

طرح دوره دانشکده بهداشت و ایمنی

دفتر توسعه آموزش

تاریخ تنظیم: ۱۴۰۵/۷/۱

نام دوره (درس)	مقطع و رشته جمعیت هدف: کارشناسی بهداشت عمومی
آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	
کد درس / دروس پیش نیاز: ندارد	مکان برگزاری: محل تایید دانشکده
گروه آموزشی متولی:	
تعداد کل واحد درس: ۲	کل مدت زمان تدریس: ۳۴ ساعت
تعداد واحد به تفکیک نظری ■ عملی	عملی ■ نظری ■
روز/ساعت کلاس: شنبه ۸-۱۰	
شرح دوره:	
شرح دوره: این دوره به بررسی مفاهیم، اصول، نظریه‌ها و رویکردهای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت می‌پردازد. دانشجویان با مفاهیم سلامت، ابعاد و عوامل مؤثر بر آن، اهمیت و نقش رفتارهای فردی در ارتقای سلامت و سبک زندگی، تعاریف و تاریخچه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، منشورهای بین‌المللی (اتاوا و...)، مفاهیم اساسی مانند آگاهی، نگرش و رفتار و روش‌های سنجش آن‌ها، توانمندسازی، مشارکت و حمایت همه‌جانبه، رویکردهای مختلف آموزش و ارتقای سلامت، نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و مطالعه رفتار (مدل برنامه‌ریزی پرسید-پرسید و اعتقاد بهداشتی)، نیازسنجی، انواع مداخلات، ارزشیابی و موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می‌شوند. تأکید دوره بر پیوند مفاهیم نظری با موقعیت‌های واقعی آموزش بهداشت است. با توجه به ظرفیت کلاس با جامعه هدف بزرگ، از ترکیب روش‌های تدریس فعال، گروه‌محور و تمرین‌های شبیه‌سازی شده در کلاس برای افزایش مشارکت و عمق یادگیری استفاده می‌شود.	
هدف کلی دوره:	
در پایان این دوره، فراگیران باید بتوانند مفاهیم، اصول، نظریه‌ها و رویکردهای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را تحلیل کرده و آن‌ها را در طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های آموزش بهداشت به کار گیرند.	
اهداف اختصاصی دوره (رفتاری): ^۱ از فراگیر انتظار می‌رود در پایان دوره آموزشی بتواند:	
حیطه شناختی: - مفاهیم سلامت، ابعاد و عوامل مؤثر بر آن را توضیح دهد. - اهمیت و نقش رفتارهای فردی در ارتقای سلامت و سبک زندگی را تحلیل کند. - تعاریف، تاریخچه و اصول آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را شرح دهد. - منشورهای بین‌المللی ارتقای سلامت (اتاوا و...) را توضیح دهد. - مفاهیم اساسی مانند آگاهی، نگرش و رفتار و روش‌های سنجش آن‌ها را تحلیل کند. - مفاهیم توانمندسازی، مشارکت و حمایت همه‌جانبه را توضیح دهد. - رویکردهای مختلف آموزش و ارتقای سلامت را مقایسه کند. - نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و مطالعه رفتار (پرسید-پرسید و اعتقاد بهداشتی) را تحلیل کند. - نیازسنجی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را شرح دهد. - انواع مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را توضیح دهد.	

- ارزشیابی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را تحلیل کند.
- موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را توضیح دهد.

حیطه روانی - حرکتی:

- مهارت‌های عملی تحلیل موقعیت و مخاطب در برنامه‌های ارتباطی سلامت را به کار بندد.
- یک جلسه آموزش بهداشت کوتاه (Micro-teaching) را در کلاس اجرا کند.
- مهارت‌های عملی طراحی پیام و مواد آموزشی بهداشتی را در قالب تمرین کلاسی به کار بندد.
- یک برنامه آموزش بهداشت برای یک مشکل بهداشتی خاص طراحی کند.

حیطه عاطفی:

- از اهمیت نقش آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در بهبود سلامت جامعه آگاه باشد.
- نسبت به تفاوت‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مخاطبان ارزش قائل شود.
- به‌طور مستمر در بهبود مهارت‌های آموزشی خود متعهد باشد.

اساتید دوره:

نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	Email	میزان (درصد) مشارکت
لیلی ربیعی	دانشیار	l.rabiei@sbmu.ac.ir	۱۰۰ درصد

وظایف و انتظارات از دانشجو:

۱	حضور منظم و فعال در کلیه جلسات کلاس.
۲	انجام تکالیف محوله شامل تحلیل سناریوها، طراحی برنامه و گزارش تمرین‌های کلاسی.
۳	مشارکت فعال در بحث‌های گروهی و تمرین‌های ایفای نقش (در قالب گروه‌های ۵ نفره).
۴	ارائه تحلیل انتقادی یک برنامه آموزش بهداشت.
۵	جرای یک جلسه آموزش بهداشت کوتاه (Micro-teaching) در کلاس.

روش آموزشی:

حضور ☒ مجازی ☐ ترکیبی ☐

روش‌های یاددهی - یادگیری:

☒ یادگیری با رویکرد سخنرانی بازخوردی	☐ یادگیری سیار
☒ یادگیری مبتنی بر حل مسئله	☐ کلاس وارونه
☒ یادگیری در گروه‌های کوچک	☐ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
☒ یادگیری اکتشافی هدایت شده	☒ یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

☒ سایر ، نام ببرید: ایفای نقش (Role-playing) و شبیه‌سازی در کلاس

وسایل کمک آموزشی:

☒ وایت برد	☒ پروژکتور اسلاید
☐ سایر ، نام ببرید:	

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

روش ارزشیابی	درصد از نمره کل که متعلق به این روش است
☐ حضور و مشارکت فعال	۵%
☐ انجام بموقع تکالیف	۵%
☐ ارائه کلاسی	۵%
☐ آزمون میان ترم	۵% تکوینی
☐ آزمون پایان ترم	۱۰%
☐ سایر، نام ببرید:	۵%
نوع آزمون:	
☒ چهار گزینه ای	☐ تشریحی
☐ درست - نادرست	☐ کوتاه پاسخ
	☐ جورکردنی گسترده
	☐ سایر، نام ببرید:

محتوی آموزشی دوره

جلسه	عنوان یا موضوع	روش برگزاری حضور / مجازی	مدرس / مدرسین
۱	مفاهیم سلامت، ابعاد و عوامل مؤثر بر آن	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۲	اهمیت و نقش رفتارهای فردی در ارتقای سلامت و سبک زندگی	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۳	تعاریف، تاریخچه و اصول آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۴	منشورهای بین‌المللی ارتقای سلامت (اتاوا و...)	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۵	مفاهیم اساسی: آگاهی، نگرش، رفتار و روش‌های سنجش آنها	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۶	توانمندسازی، مشارکت و حمایت همه‌جانبه	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۷	رویکردهای مختلف آموزش و ارتقای سلامت	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۸	نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و مطالعه رفتار (پرسید-پروسید)	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۹	نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و مطالعه رفتار (مدل اعتقاد بهداشتی)	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۰	آزمون میان‌ترم (تکوینی) و بازخورد	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۱	نیازسنجی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۲	انواع مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۳	ارزشیابی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۴	موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۵	ویژگی‌های ارائه خدمات آموزش بهداشت در مراکز بهداشتی، مدارس، محیط‌های کار و اجتماع	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۶	نقش‌ها، وظایف و صلاحیت‌های حرفه‌ای شاغلین در آموزش بهداشت	حضور	دکتر لیلی ربیعی
۱۷	ارائه پروژه‌های پایانی و جمع‌بندی دوره	حضور	دکتر لیلی ربیعی

فهرست منابع:

(د) منابع برای مطالعه بیشتر:

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. راهنمای برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت.
- سازمان جهانی بهداشت. ارتقای سلامت: از اتاوا تا ۲۰۳۰.
- آقاملایی، ت. آموزش بهداشت. اهواز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان.
- دهدار، ط.، رمضانخانی، ع.، زرقي، م. مبانی ارتقاء سلامت. تهران: انتشارات نظری.
- صفاری، م.، شجاعی‌زاده، د. اصول و مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت. تهران: انتشارات سمت.

(ب) مقالات به‌روز:

۱. Lloyd SL, Williams KL, Caban-Holt A, Craft S, Baker LD, Byrd GS. The Black Men's Health Forum: Improving Health Knowledge and Willingness to Participate in Research. *Health Educ Behav*. 2024;51(1):104-112.

۲. Nutbeam D. Health literacy as a public health goal. *Health Promot Int*. 2000;15(3):259-267.

۳. Terry PE. Fifty Observations About the Health Promotion Discipline. *Am J Health Promot*. 2024;38(8):1087-1090.

(ج) محتوای الکترونیکی:

- WHO — Immune Patrol: بسته آموزشی تعاملی برای آموزش سیستم ایمنی و واکسن به کودکان ۱۰-۱۲ ساله.
<https://www.who.int/europe/tools-and-toolkits/immune-patrol>
- WHO Academy — Behavioural Counselling: دوره آنلاین مشاوره رفتاری برای کاهش عوامل خطر بیماری‌های غیرواگیر.
<https://www.who.int/thailand/news/feature-stories/detail/join-the-who-academy-course-on-behavioural-counselling-in-phc-for-ncd-risk-factors>
- WHO — Learning on TAP: پلتفرم یادگیری ترکیبی برای کارکنان مراقبت‌های اولیه.
<https://whoacademy.org/TAP>
- CDC — Personal Success Tool: ماژول‌های تعاملی برای برنامه پیشگیری از دیابت.
<https://www.cdc.gov/diabetes-prevention/php/lifestyle-change-resources/pst-modules.html>
- CDC — Live to the Beat: منابع کمپین سلامت قلب و عروق.
<https://millionhearts.hhs.gov/partners-progress/partners/live-beat-campaign-toolkit.html>

(د) منابع برای مطالعه بیشتر:

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. راهنمای برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت.
- سازمان جهانی بهداشت. ارتقای سلامت: از اتاوا تا ۲۰۳۰.

